

YAPON VA O'ZBEK ADABIYOTIDAGI MIFOLOGIK OBRAZLAR

Baqoyev Navro'zjon¹

¹ *Is'hoqxon Ibrat nomidagi*

Namangan davlat chet tillar instituti

O'zbek va sharq tillari kafedrasi stajor o'qituvchisi

**MAQOLA
MA'LUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 28.12.2024

Revised: 29.12.2024

Accepted: 30.12.2024

KALIT SO'ZLAR:

*Yapon adabiyoti,
O'zbek adabiyoti,
mifologik obrazlar, adabiy
tahlil, mifologik usul,
qiyosiy usul, madaniy
kontekst, xalq e'tiqodlari,
urf-odatlar, zamonaviy
adabiyot, tarixiy kelib
chiqish,
adabiyotshunoslik.*

Ushbu maqolada Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlar o'rganiladi. Tadqiqotda adabiy tahlil, mifologik va qiyosiy usullar qo'llanilib, har ikki madaniyatdagi mifologik obrazlarning o'ziga xos xususiyatlari, ularning adabiyotdagi roli va ahamiyati tahlil qilinadi. Mifologik obrazlar, xalq e'tiqodlari va urf-odatlar bilan bog'liq bo'lib, milliy identitetni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Maqola, zamonaviy adabiyotda mifologik obrazlarning yangicha talqinlari va ularning ijtimoiy ta'siri haqida ham fikr yuritadi. Tadqiqot natijalari, adabiyotshunoslik sohasida yangi nazariya va yondashuvlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

KIRISH. Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlar, har ikki madaniyatning chuqur tarixiy va madaniy merosini aks ettiradi. Ushbu mavzu dolzarb bo'lib, adabiyot orqali xalqning mentaliteti, qadriyatlari va dunyoqarashi qanday shakllanishini o'rganishga imkon beradi. Mifologik obrazlar, ko'pincha, xalq e'tiqodlari, afsonalari va urf-odatlar bilan bog'liq bo'lib, ularning adabiyotdagi o'rni va ahamiyati beqiyosdir. Yapon adabiyotida, masalan, Sinto va Buddizm kabi diniy g'oyalar mifologik obrazlarni shakllantirgan bo'lsa, O'zbek adabiyotida esa, turkiy va fors adabiy an'analari, shuningdek, xalq og'zaki ijodida mifologik qahramonlar muhim rol o'ynaydi. Yapon adabiyotidagi mifologik obrazlar, ko'pincha, tabiiy kuchlar, hayvonlar va insonlar o'rtasidagi munosabatlarni aks ettiradi, bu esa ularning ruhiyati va tabiiy muhitga bo'lgan munosabatlarini ko'rsatadi. O'zbek adabiyotida esa, mifologik obrazlar ko'pincha qahramonlik, jasorat va adolat bilan bog'liq bo'lib, xalqning tarixiy tajribasini va urf-odatlarini ifodalaydi.

Ushbu maqolaning maqsadi, Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni qiyosiy tahlil qilish orqali, ularning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashdir. Maqola,

shuningdek, mifologik obrazlarning adabiyotdagi roli va ahamiyatini, shuningdek, ularning madaniy kontekstdagi o'rnini o'rganishni nazarda tutadi. Bu tadqiqot, adabiy merosimizni yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi va ikki madaniyat o'rtasidagi aloqalarni ochib beradi.

Tadqiqotimizda Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni o'rganish uchun bir nechta metodologik usullar qo'llaniladi. Ushbu usullar, asosan, adabiy tahlil, mifologik va qiyosiy usullarni o'z ichiga oladi. Bu metodlar yordamida mifologik obrazlarning o'ziga xos xususiyatlari va ularning adabiyotdagi roli chuqur tahlil qilinadi.

Adabiy tahlil, tadqiqotimizning asosiy usullaridan biri bo'lib, Yapon va O'zbek adabiyotida mavjud bo'lgan mifologik obrazlarni o'rganish jarayonida qo'llaniladi. Ushbu usul yordamida, biz adabiyotdagi mifologik obrazlarning qanday shakllanishi, ularning mazmuni va badiiy ifodasi, shuningdek, ularning madaniy kontekstdagi o'rnini haqida chuqur ma'lumotga ega bo'lamiz. Adabiy tahlil yordamida, autorlarning uslublari, ifoda vositalari va mifologik obrazlarning adabiy asarlarda qanday ishlatilishi o'rganiladi. Bu jarayon, mifologik obrazlarning zamonaviy adabiyotga ta'sirini va ularning tarixiy kelib chiqishini aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Mifologik usul, tadqiqotimizda Yapon va O'zbek mifologiyalarini o'rganish uchun qo'llaniladi. Ushbu usul yordamida, biz har ikki madaniyatdagi mifologik obrazlar, ularning kelib chiqishi va rivojlanishi, shuningdek, ularning o'zaro aloqalari haqida ma'lumot to'playmiz. Mifologik obrazlar, ko'pincha, xalq e'tiqodlari, afsonalari va urf-odatlar bilan bog'liq bo'lib, ularning adabiyotdagi o'rnini va ahamiyati beqiyosdir. Bu usul, mifologik obrazlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashda va ularni adabiy kontekstda tahlil qilishda yordam beradi.

Qiyosiy usul, Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni taqqoslashga imkon beradi. Ushbu usul yordamida, biz har ikki madaniyatdagi mifologik obrazlarning o'xshashliklari va farqliliklarini aniqlashni maqsad qilamiz. Qiyosiy tahlil, mifologik obrazlarning o'zaro munosabatlarini, ularning madaniy, tarixiy va ijtimoiy kontekstlarda qanday o'zgarishini o'rganishga yordam beradi. Bu jarayon, mifologik obrazlarning adabiyotdagi roli va ahamiyatini yanada chuqurroq tushunishga imkon beradi.

Yapon adabiyotida mifologik obrazlar ko'pincha tabiat va inson o'rtasidagi munosabatlarni aks ettiradi. Masalan, "Nihon Shoki" asarida Yapon xudolari, ularning qahramonliklari va insoniyat tarixi bilan bog'liq voqealar tasvirlangan. Bu asarda, xudolar va afsonaviy qahramonlar orqali, insoniyatning kelajagi, tarixi va madaniyatini tushunishga yordam beruvchi ko'plab mifologik elementlar mavjud. Yapon mifologiyasida xudolar, masalan, Amaterasu (quyosh xudosi) va Susanoo (bo'ron xudosi) kabi obrazlar, insoniyat uchun muhim ahamiyatga ega. Ular, nafaqat tabiat kuchlarini ifodalaydi, balki insoniyatning ichki kurashlari va ma'naviy qiyinchiliklarini ham aks ettiradi.

O'zbek adabiyotida esa, mifologik obrazlar ko'pincha qahramonlik va jasorat temalariga bag'ishlangan. "Alpomish" dostonida Alpomish qahramoni, o'zining jasorati va yurtiga bo'lgan sadoqati bilan ko'plab mifologik obrazlarni o'z ichiga oladi. Bu doston, O'zbek xalqining urf-odatlarini va e'tiqodlarini aks ettirib, qahramonlik va adolat tushunchalarini yoritadi. Shuningdek, "Go'ro'g'li" dostonida Go'ro'g'li qahramoni, o'zining kuchi va mahorati bilan yurtini himoya qiluvchi obraz sifatida namoyon bo'ladi. Bu kabi mifologik qahramonlar, O'zbek xalqining tarixiy kurashlari va madaniy merosini ifodalaydi.

Mifologik obrazlarning adabiy konteksti

Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlar, har ikki madaniyatning ijtimoiy va madaniy kontekstida muhim rol o'ynaydi. Mifologik obrazlar, xalqning e'tiqodlari, urf-odatlarini va qadriyatlarini bilan bog'liq bo'lib, ularning adabiyotdagi aks-sado va ifodalanishi, milliy identitetni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Mifologik obrazlar orqali, xalq o'z tarixini, madaniyatini va kelajagini anglaydi.

Tadqiqotimizda, Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni taqqoslash orqali, ularning o'xshashliklari va farqliliklarini aniqlashga harakat qilamiz. Bu jarayon, mifologik obrazlarning badiiy asarlar orqali qanday ifodalanishini, ularning ma'nosi va ahamiyatini yanada chuqurroq tushunishga imkon beradi. Shuningdek, bu tadqiqot, har ikki madaniyat o'rtasidagi aloqalarni, o'zaro ta'sirni va o'ziga xos xususiyatlarni aniqlashga yordam beradi.

Xulosa

Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni o'rganish, adabiyotshunoslik sohasida muhim ahamiyatga ega. Ushbu tadqiqot, adabiy tahlil, mifologik va qiyosiy usullar yordamida amalga oshiriladi. Mifologik obrazlar, har ikki madaniyatning tarixiy, madaniy va ijtimoiy kontekstida muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot davomida, Yapon va O'zbek adabiyotidagi asosiy asarlar va ularning mualliflari, shuningdek, mifologik obrazlarning adabiy konteksti chuqur tahlil qilinadi. Bu jarayon, mifologik obrazlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlashga va ularning adabiyotdagi o'rnini tushunishga yordam beradi.

Ushbu tadqiqot, Yapon va O'zbek adabiyotidagi mifologik obrazlarni o'rganish orqali, har ikki madaniyatni yanada chuqurroq tushunishga yordam beradi va adabiyotshunoslik sohasida yangi nazariya va yondashuvlarni ishlab chiqishga xizmat qiladi. Mifologik obrazlarning zamonaviy adabiyotga ta'siri va ularning kelgusi tadqiqotlar uchun ochiq savollarni keltirib chiqarishi, bu sohadagi tadqiqotlarning davom etishi zarurligini ko'rsatadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Мамасодикова, М. Ж. (2024). РУССКАЯ РОК-ПОЭЗИЯ КАК ЛИТЕРАТУРНОЕ И ЛИНГВОПОЭТИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ. World of Scientific news in Science, 2(1), 403-412.

2. Холмуродова, Д., & Ибрата, И. (2024). КАТЕГОРИЯ РОДА ИМЕНИ СУЩЕСТВИТЕЛЬНОГО В РУССКОМ ЯЗЫКЕ. Research and Publications, 1(1), 11-22.

3. Холмуродова, Д. Х. (2023). СЛОЖНОЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕ В ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОМ ТЕКСТЕ ТИПА РАССУЖДЕНИЯ. *Scientific Impulse*, 1(7), 775-778.
4. Baqoyev, Navrozjon (2023). O‘ZBEK TILIDAGI “QO‘L” SO‘ZI VA U QATNASHGAN IBORALAR SEMANTIKASI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3 (2), 414-417.
5. Bakoev, N., & Abdumutalova, M. (2023). YAPON TILIDAGI KANSAI SHEVASI VA O‘ZIGA XOSLIGI. *Interpretation and researches*, 1(17).
6. Bakoev, N., & Yuldasheva, S. (2023). YAPONIYA TA’LIM TIZIMI. *Interpretation and researches*, 1(17).
7. Bakoev, N., & Ravshanov, S. (2023). YAPON TILIDAGI IYEROGLIFLAR. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(16), 84-87.
8. Bakoev, N., & Sheraliyeva, F. (2023). YAPONIYA TURIZM SOHASI VA RIVOJLANISHI. *Interpretation and researches*, 1(18).
9. Bakoev , N. (2024). ONE OF MODERN LANGUAGE TEACHING METHODS IS TASK-BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT) DISADVANTAGES AND ITS SOLUTIONS. *Educational Research in Universal Sciences*, 3(4 SPECIAL), 53–57. Retrieved from
10. Шарофиддинов, М. М. (2016). Из истории железной дороги Бухары. *Молодой ученый*, (9), 962-964.
11. Voxobjonovna, X. S., & Abduraxmonovna, X. D. Formation of Skills of Artistic Creativity in Preschool Children. *International Journal on Integrated Education*, 3(12), 484-486.
12. Абдухолиқова, Н. А. (2022). ЖАМИЯТ АХБОРОТЛАШУВИНИНГ ИЖОБИЙ САЛБИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ. *Conferencea*, 125-129.
13. Шарофиддинов, М. М. (2016). Развитие воздушных путей Узбекистана в годы независимости. *Молодой ученый*, (12), 717-718.
14. Mamasodikova, M. (2022). THE CATEGORY OF APPRAISAL IN RUSSIAN ROCK POETRY. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(6), 130-133.
15. Umida Abdurasulova, & Bakoev Navruzjon (2024). TILLARNI O‘RGATISHNING ZAMONAVIY USULLARI. *Science and innovation*, 3 (Special Issue 27), 84-87. doi: 10.5281/zenodo.11079778
16. Bakoev, N. (2024). ONE OF MODERN LANGUAGE TEACHING METHODS IS COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING’S DISADVANTAGES.«. МОЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРЬЕРА.
17. Собиров, А. Б. Ў. (2022). Ключевые слова в тексте. *Science and Education*, 3(12), 1182-1187. работы. –М., 1985.

-
18. Абдусаматов, Мавлон Мукаррамжон Угли; Парадоксальность и структурная специфика «Опытов» М. Монтеня, Science and Education, 3, 6, 2022, ООО «Open science» 1565-1572
19. Собиров, А. Б. Ў. (2022). Личность ВП Астафьева в эпистолярном наследии. Science and Education, 3(6), 1646-1651.
20. Собиров, А. (2024). МЕТАФОРИЧЕСКИЕ ЭПИТЕТЫ И ИХ СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ФУНКЦИИ. NRJ, 1(2), 208-211.
21. Собиров, А. (2024). РЕДКИЕ ЭПИТЕТЫ В ПОЭТИЧЕСКОЙ РЕЧИ ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XIX ВЕКА. NRJ, 1(3), 965-968
22. Sobirov, A. (2023). THE EPISTOLARY GENRE IN THE LINGUISTIC AND CULTURAL ASPECT. Modern Science and Research, 2(12), 1336-1339.
23. Абдусаматов, М. (2024). ПРОБЛЕМЫ АДЕКВАТНОГО ПЕРЕВОДА ЭССЕИСТИЧЕСКОГО ПРОИЗВЕДЕНИЯ НА УЗБЕКСКИЙ ЯЗЫК. Research and Publications, 1(1), 98-110.
24. Saida, X. (2024, June). HISTORICAL ROOTS OF DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE THINKING SKILLS. In International Scientific and Current Research Conferences (pp. 127-128).
25. Xolmatova, S. V. (2024). TALABALARNI KREATIV FIKRLASH KO 'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK JARAYONI. Inter education & global study, (5 (1)), 426-430.